

שביעית א:א – א:ד

פרק א: משנה א – עד עצרת

עד אימתי חורשין בשדה האילן ערב שביעית?
בית שמאי אומרים: כל זמן שהוא יפה לפרי.
ובית הלל אומרים: עד העצרת.
וקרובין דברי אלו להיות כדברי אלו.

פרק א: משנה ב – שדה האילן

איזהו שדה האילן?
כל שלשה אילנות לבית סאה;
אם ראויין לעשות כפר דבלה של ששים מנה באיטלקי,
חורשים כל בית סאה בשבילן.
פחות מכאן, אין חורשין להן אלא מלא האורה וסלו חוצה לו.

פרק א: משנה ג – כל אילן

אחד אילן סרק ואחד אילן מאכל,
רואין אותן כאלו הם תאנים;
אם ראויים לעשות כפר דבלה של ששים מנה באיטלקי,
חורשים כל בית סאה בשבילן.
פחות מכאן, אין חורשים להם אלא לצרכן.

פרק א: משנה ד – עשרה

היה אחד עושה כפר דבלה ושנים אין עושין,
או שנים עושין ואחד אינו עושה,
אין חורשין להם אלא לצרכן, עד שיהיו משלשה ועד תשעה.
היו עשרה, מעשרה ולמעלה,
בין עושין בין שאינן עושין,
חורשין כל בית סאה בשבילן.

שְׁנֵאמֹר: (שמות לד) "בְּחָרִישׁ וּבִקְצִיר תִּשְׁבֹּת";
אִין צְרִיד לֹמֵר חָרִישׁ וְקָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית,
אִלֵּא חָרִישׁ שֶׁל עֶרֶב שְׁבִיעִית שֶׁהוּא נִכְנָס בַּשְּׁבִיעִית,
וְקָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית שֶׁהוּא יוֹצֵא לְמוֹצָאי שְׁבִיעִית.
רְבִי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: מָה חָרִישׁ רְשׁוּת, אִף קָצִיר רְשׁוּת; יֹצֵא קָצִיר הָעֵמֶר.

שביעית אה – א:ח

פרק א: משנה ה – ג' אנשים

שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת שֶׁל שְׁלֹשָׁה אָנָשִׁים,
הָרִי אֵלוֹ מִצְטָרְפִין, וְחֹרְשִׁין כָּל בַּיִת סָאָה בְּשָׁבִילָן.
וְכַמָּה יֵהָא בִּינֵיהֶם?
רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: כְּדִי שִׁיְהָא הַבְּקָר עוֹבֵר בְּכַלְיוֹ.

פרק א: משנה ו – נטיעות

עֶשֶׂר נְטִיעוֹת מְפֹזְרוֹת בְּתוֹךְ בַּיִת סָאָה,
חֹרְשִׁין כָּל בַּיִת סָאָה בְּשָׁבִילָן, עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה.
הֵיוּ עֲשׂוּיֹת שׁוֹרָה וּמִקְפּוֹת עֵטְרָה,
אִין חֹרְשִׁין לָהֶם אֶלָּא לְצָרְכָן.

פרק א: משנה ז – דלועים

הַנְּטִיעוֹת וְהַדְּלוּעִים, מִצְטָרְפִין לְתוֹךְ בַּיִת סָאָה.
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר:
כָּל עֵשֶׂרָה דְּלוּעִים לְבֵית סָאָה, חֹרְשִׁין כָּל בַּיִת סָאָה עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

פרק א: משנה ח – עד אימתי

עַד אֵימְתִי נִקְרָאוּ נְטִיעוֹת?
רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אֹמֵר: עַד שִׁיִּחְלוּ.
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר: בֵּת שֶׁבַע שָׁנִים.
רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר: נְטִיעָה כְּשִׁמָּה.
אֵילָן שְׁנַגְמָם וְהוֹצִיא חֲלִיפִין,
מִטְּפַח וּלְמִטָּה, כְּנְטִיעָה; מִטְּפַח וּלְמַעְלָה, כְּאֵילָן; דְּבָרֵי **רַבִּי שְׁמַעוֹן**.

שביעית ב:א – ב:ד

פרק ב: משנה א – שדה הלבן

עד אימתי חורשין בשדה הלבן ערב שביעית?
עד שתכלה הלחה,
כל זמן שבני אדם חורשים לטע במקשאות ובמדלעות.
אמר רבי שמעון: נתת תורת כל אחד ואחד בידי!
אלא בשדה הלבן עד הפסח, ובשדה האילן עד עצרת.

פרק ב: משנה ב – עבודות

מזבלין ומעדרין במקשאות ובמדלעות עד ראש השנה,
וכן בבית השלחין.
מיבלין, מפרקין, מאבקיין, מעשניין, עד ראש השנה.
רבי שמעון אומר: אף נוטל הוא את העלה מן האשכול בשביעית.

פרק ב: משנה ג – הסרה

מסקלין עד ראש השנה.
מקדסמין, מזרדיין, מפסליין, עד ראש השנה.
רבי יהושע אומר: כזרודה וכפסולה של חמשתית, כד של ששית.
רבי שמעון אומר: כל זמן שאני רשאי בעבודת האילן, רשאי אני בפסולו.

פרק ב: משנה ד – הגנה

מזהמין את הנטיעות, וכורכין אותן, וקוטמין אותן,
ועושין להן בתים, ומשקין אותן,
עד ראש השנה.
רבי אלעזר בר צדוק אומר:
אף משקה הוא את הנוף בשביעית, אבל לא את העקר.

שביעית ביה – ב:ח

פרק ב: משנה ה – פגים

סָכִין אֶת הַפְּגִים וּמִנְקָבִים אוֹתָם, עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה.
 פְּגִי עָרֵב שְׁבִיעִית שֶׁנִּכְנְסוּ לְשְׁבִיעִית,
 וְשֵׁל שְׁבִיעִית שֶׁיֵּצְאוּ לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית,
 לֹא סָכִין וְלֹא מִנְקָבִין אוֹתָן.
רבי יהודה אומר: מְקוֹם שֶׁנִּהְיָ לְסוּף, אֵינָן סָכִין, מִפְּנֵי שֶׁהִיא עֲבוּדָה;
 מְקוֹם שֶׁנִּהְיָ שְׁלֹא לְסוּף, סָכִין.
רבי שמעון מתיר בְּאֵילָן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רִשְׁאֵי בְּעֲבוּדַת הָאֵילָן.

פרק ב: משנה ו – הרכבה

אֵין נוֹטְעִין וְאֵין מְבַרְיָכִין וְאֵין מְרַכְיָבִין
 עָרֵב שְׁבִיעִית, פְּחוֹת מְשֻׁלְשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה.
 וְאִם נָטַע אוֹ הִבְרִיף אוֹ הִרְכִּיב, יַעֲקוֹר.
רבי יהודה אומר:
 כָּל הַרְכָּבָה שֶׁאֵינָה קוֹלְטַת לְשֻׁלְשָׁה יָמִים, שׁוֹב אֵינָה קוֹלְטַת.
רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: לְשֵׁתֵי שַׁבָּתוֹת.

פרק ב: משנה ז – אורז

הָאֵרֶז, וְהַדָּח, וְהַפְּרָגִין, וְהַשְּׂמִינִין שֶׁהֵשְׂרִישׁוּ לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה,
 מִתְעַשְּׂרִין לְשַׁעֲבֵר, וּמִתְרִין בְּשְׁבִיעִית.
 וְאִם לֹא, אֲסוּרִין בְּשְׁבִיעִית, וּמִתְעַשְּׂרִין לְשָׁנָה הַבָּאָה.

פרק ב: משנה ח – אפונין

רבי שמעון שזורי אומר: פּוֹל הַמְצָרִי שֶׁזָרְעוּ לְזֶרַע בְּתַחֲלָה, כִּיּוֹצֵא בְּהוֹ.
רבי שמעון אומר: אֲפוֹנִין הַגְּמֻלוֹנִין, כִּיּוֹצֵא בְּהוֹ.
רבי אלעזר אומר: אֲפוֹנִין הַגְּמֻלוֹנִין, מִשְׁתַּרְמְלוּ לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

שביעית ב:ט – ג:ב

פרק ב: משנה ט – מים

הבצלים הסריסים, ופול המצרי, שמונע מהם מים שלשים יום לפני ראש השנה, מתעשרין לשעבר, ומתרים בשביעית; ואם לאו, אסורים בשביעית, ומתעשרין לשנה הבאה. ושל בעל שמונע מהם מים שתי עונות, דברי רבי מאיר. וְחֻכְמִים אומרים: שלש.

פרק ב: משנה י – דלועים

הדלועין שקימן לזרע, אם הקשו לפני ראש השנה ונפסלו מאכל אדם, מתר לקימן בשביעית; ואם לאו, אסור לקימן בשביעית. התמרות שלהם, אסורות בשביעית. ומרביצין בעפר לבן, דברי רבי שמעון; רבי אליעזר בן יעקב אוסר. ממרסין בארז בשביעית; רבי שמעון אומר: אבל אין מכסחין.

פרק ג: משנה א – זבלים

מאימתי מוציאין זבלים לאשפות? משיפסקו עובדי עבודה, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: משיבש המתוק. רבי יוסי אומר: משיקשר.

פרק ג: משנה ב – עד כמה

עד כמה מזבלין? עד שלש שלש אשפות לבית סאה, של עשר עשר משפלות של לתד לתד. מוסיפין על המשפלות, ואין מוסיפין על האשפות. רבי שמעון אומר: אף על האשפות.

שביעית ג:ג – ג:ו

פרק ג: משנה ג – אשפתות

עוֹשֶׂה אָדָם אֶת שְׂדֵהוּ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ אֲשַׁפְתוֹת לְבֵית סָאָה;
 יֵתֵר מִכָּאן, מִחֲצִיב, דְּבָרֵי **רַבִּי שְׁמַעוֹן**.
וְחֻכְמִים אוֹסְרִין, עַד שְׁיַעֲמִיק שְׁלֹשָׁה, אוֹ עַד שְׁיִגְבִּיֵה שְׁלֹשָׁה.
 עוֹשֶׂה אָדָם אֶת זָבְלוֹ אוֹצָר;
רַבִּי מֵאִיר אוֹסֵר, עַד שְׁיַעֲמִיק שְׁלֹשָׁה, אוֹ עַד שְׁיִגְבִּיֵה שְׁלֹשָׁה.
 הָיָה לוֹ דָּבָר מֵעֵט, מוֹסִיף עָלָיו וְהוֹלֵךְ;
רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹסֵר,
 עַד שְׁיַעֲמִיק שְׁלֹשָׁה, אוֹ עַד שְׁיִגְבִּיֵה שְׁלֹשָׁה, אוֹ עַד שְׁיִתֵּן עַל הַסֶּלַע.

פרק ג: משנה ד – מדייר

הַמְדִיר אֶת שְׂדֵהוּ, עוֹשֶׂה סֵהָר לְבֵית סָאֲתִים,
 עוֹקֵר שְׁלֹשׁ רוּחוֹת וּמְנִיחַ אֶת הָאֲמָצְעִית;
 נִמְצָא מְדִיר בֵּית אַרְבַּעַת סָאִין.
רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בֵּית שְׁמוֹנֶת סָאִין.
 הֵיטָהּ כָּל שְׂדֵהוּ בֵּית אַרְבַּעַת סָאִין,
 מְשִׁיר מְמֹנָה מִקְצֵת, מִפְּנֵי מְרֵאִית הָעֵין.
 וּמוֹצִיא מִן הַסֵּהָר וְנוֹתֵן לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ כְּדֶרֶךְ הַמְּזַבְּלִין.

פרק ג: משנה ה – מחצב

לֹא יִפְתַּח אָדָם מִחְצָב בְּתַחֲלָה לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ, עַד שְׁיֵהִיוּ בּוֹ שְׁלֹשׁ מוֹרְבִיזוֹת,
 שְׁהֵם שְׁלֹשׁ עַל שְׁלֹשׁ עַל רוּם שְׁלֹשׁ; שְׁעוֹרוֹן עֶשְׂרִים וְשֶׁבַע אַבְנִים.

פרק ג: משנה ו – גדר

גָּדֵר שְׁיֵשׁ בּוֹ עֶשֶׂר אַבְנִים שֶׁל מִשְׁאוּי שְׁנַיִם שְׁנַיִם, הָרִי אֵלּוֹ יִנְטֵלוּ.
 שְׁעוֹר גָּדֵר, עֶשְׂרֵה טְפָחִים.
 פְּחוֹת מִכֵּן, מִחְצָב, וְגוֹמְמוֹ עַד פְּחוֹת מִהָאָרֶץ טַפַּח.
 בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? מִתּוֹךְ שָׁלוֹ;
 אֲבֵל מִתּוֹךְ שֶׁל חֵבְרוֹ, מָה שֶׁהוּא רוֹצֵה, יֵטֵל.
 בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְנֵן שְׁלֹא הִתְחִיל בּוֹ מְעַרְבֵי שְׁבִיעִית;
 אֲבֵל אִם הִתְחִיל בּוֹ מְעַרְבֵי שְׁבִיעִית, מָה שֶׁהוּא רוֹצֵה, נוֹטֵל.

שביעית ג:ז – ג:י

פרק ג: משנה ז – אבנים

אֲבָנִים שְׁזַעְזַעְתֶּן הַמַּחְרָשָׁה, או שְׁהִיוּ מְכֻסּוֹת וְנִתְגַּלּוּ,
אִם יֵשׁ בָּהֶם שְׁתֵּים שָׁל מִשְׁאוֹי שְׁנַיִם שְׁנַיִם, הָרִי אֵלָיו יִנְטֵלוּ.
הַמִּסְקָל אֶת שְׂדֵהוּ,
נוֹטֵל אֶת הָעֲלִיוֹנוֹת, וּמְנִיחַ אֶת הַנוֹגְעוֹת בְּאֶרֶץ.
וְכֵן גֵּרְגֵר שֶׁל צְרוּרוֹת אוֹ גֵל שֶׁל אֲבָנִים,
נוֹטֵל אֶת הָעֲלִיוֹנוֹת, וּמְנִיחַ אֶת הַנוֹגְעוֹת בְּאֶרֶץ.
אִם יֵשׁ תַּחְתֵּיהֶן סֶלַע אוֹ קֶשׁ, הָרִי אֵלָיו יִנְטֵלוּ.

פרק ג: משנה ח – מדרגות

אִין בּוֹנִין מְדֻרְגוֹת עַל פִּי הַגְּאִיּוֹת עֶרֶב שְׁבִיעִית מִשְׁפָּסְקוֹ הַגְּשָׁמִים,
מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְקַנֵּן לְשְׁבִיעִית.
אֲבֵל בּוֹנֵה הוּא בְּשְׁבִיעִית מִשְׁפָּסְקוֹ גְּשָׁמִים,
מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְקַנֵּן לְמוֹצְאֵי שְׁבִיעִית.
וְלֹא יִסְמֹךְ בְּעַפְרָה, אֲבֵל עוֹשֶׂה הוּא חֵיץ.
כֹּל אֲבֵן שֶׁהוּא יָכוֹל לִפְשֹׁט אֶת יָדוֹ וְלִטְלֶהָ, הָרִי זֶה תִּנְטֵל.

פרק ג: משנה ט – אבני כתף

אֲבָנֵי כְתָף בָּאוֹת מִכָּל מְקוֹם, וְהַקְּבֵלוֹ מִבֵּיא מִכָּל מְקוֹם.
וְאֵלּוֹ הֵם אֲבָנֵי כְתָף?
כֹּל שְׂאִינָה יָכוֹלָה לְהִנְטֵל בְּאַחַת יָד, דְּבָרֵי **רַבִּי מֵאִיר**.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֲבָנֵי כְתָף כְּשֵׁמוֹן – כֹּל שֶׁהוּן נִטְלוֹת שְׁתֵּים שְׁלֹשׁ עַל הַכְּתָף.

פרק ג: משנה י – עפר

הַבּוֹנֵה גֵּדֵר בֵּינוֹ וּבֵין רֵשׁוֹת הַרְבִּים, מִתֵּר לְהַעֲמִיק עַד הַסֶּלַע.
מָה יַעֲשֶׂה בְּעַפְרָה?
צוּבְרוּ בְּרֵשׁוֹת הַרְבִּים וּמִתְקַנּוּ, דְּבָרֵי **רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ**.
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּדֶרֶךְ שְׂאִין מִקְלָקְלִין בְּרֵשׁוֹת הַרְבִּים, כִּדְ לֹא יִתְקַנּוּ.
מָה יַעֲשֶׂה בְּעַפְרָה?
צוּבְרוּ בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ כְּדֶרֶךְ הַמְּזַבְּלִין.
וְכֵן הַחוּפֵר בּוֹר וְשִׁיחַ וּמְעָרָה.

TIME 4 MISHNA TEXT

שביעית ד:א – ד:ד

פרק ד: משנה א – מלקט

בְּרֵאשׁוֹנָה הֵיוּ אוֹמְרִים:
מִלְקֵט אָדָם עֵצִים וְאֲבָנִים וְעֵשְׂבִים מִתּוֹךְ שְׁלוֹ,
כְּדָרֵךְ שֶׁהוּא מִלְקֵט מִתּוֹךְ שֶׁל חֵבְרוֹ – אֶת הַגֶּס הַגֶּס.
מִשְׂרְבוּ עוֹבְרֵי עֵבְרָה, הַתְּקִינוּ
שֶׁיְהֵא זֶה מִלְקֵט מִתּוֹךְ שֶׁל זֶה, וְזֶה מִלְקֵט מִתּוֹךְ שֶׁל זֶה, שֶׁלֹא בְטוֹבָה.
וְאִין צְרִיךְ לומר שִׁיקְצֵץ לָהֶם מְזוֹנוֹת.

פרק ד: משנה ב – אוכלין

שָׂדֶה שֶׁנִּתְקַוְּצָה, תִּזְרַע בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית.
שֶׁנִּטְיְבָה אוֹ שֶׁנִּדְיָרָה, לֹא תִזְרַע בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית.
שָׂדֶה שֶׁנִּטְיְבָה,
בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אִין אוֹכְלִין פְּרוֹתֶיהָ בְּשְׁבִיעִית,
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אוֹכְלִין.
בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אִין אוֹכְלִין פְּרוֹת שְׁבִיעִית בְּטוֹבָה,
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אוֹכְלִין בְּטוֹבָה וְשֶׁלֹא בְטוֹבָה.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חֲלוּף הַדְּבָרִים; זֶה מְקַלֵּי בֵּית שְׂמַאי וּמְחַמְרֵי בֵּית הַלֵּל.

פרק ד: משנה ג – נכרים

חוֹכְרִין נִירִין מִן הַנְּכָרִים בְּשְׁבִיעִית, אֲבָל לֹא מִיִּשְׂרָאֵל.
וּמְחַזְקִין יְדֵי נְכָרִים בְּשְׁבִיעִית, אֲבָל לֹא יְדֵי יִשְׂרָאֵל.
וְשׂוֹאֲלִין בְּשִׁלוּמָן, מִפְּנֵי דְרַכֵּי שְׁלוֹם.

פרק ד: משנה ד – המדל

הַמְּדַל בְּזִיתִים,
בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: יָגוּם. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: יִשְׂרָשׁ.
וּמוֹדִים בְּמַחְלִיק, עַד שִׁיגוּם.
אִיזָה הוּא הַמְּדַל? אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם.
הַמְּחַלִּיק? שְׁלֹשָׁה, זֶה בְּצַד זֶה.
בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? מִתּוֹךְ שְׁלוֹ;
אֲבָל מִתּוֹךְ שֶׁל חֵבְרוֹ, אִף הַמְּחַלִּיק, יִשְׂרָשׁ.

שביעית ד:ה – ד:ח

פרק ד: משנה ה – מבקיע

המבִּקֵּיעַ בַּזֵּית,
לֹא יִחַפְּהוּ בַעֲפָר, אֲבָל מִכֶּסֶה הוּא בְּאַבְנִים אוּ בְקָשׁ.
הַקּוֹצֵץ קוֹרוֹת שְׂקֵמָה,
לֹא יִחַפְּהוּ בַעֲפָר, אֲבָל מִכֶּסֶה הוּא בְּאַבְנִים אוּ בְקָשׁ.
אֵין קוֹצֵצִין בְּתוֹלֵת שְׂקֵמָה בְּשִׁבְעִית, מִפְּנֵי שֶׁהִיא עֲבוּדָה.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדַרְכָּהּ אָסוּר;
אֶלֶּא אוּ מִגְבִּיָּה עֲשָׂרָה טַפָּחִים, אוּ גוּמָם מֵעַל הָאָרֶץ.

פרק ד: משנה ו – מזנב

הַמְּזַנֵּב בַּגִּפְנִים וְהַקּוֹצֵץ קָנִים,
רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: יִרְחִיק טַפַּח.
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: קוֹצֵץ כְּדַרְכּוֹ – בְּקֶרֶדֶם אוּ בַמַּגָּל, וּבַמַּגֶּרֶה,
וּבְכֹל מָה שִׁירְצָה.
אֵילָן שֶׁנִּפְשַׁח, קוֹשְׁרִין אוֹתוֹ בְּשִׁבְעִית,
לֹא שִׁיעֵלָה, אֶלֶּא שְׁלֵא יוֹסִיף.

פרק ד: משנה ז – פגים

מֵאִימָתִי אוֹכְלִין פְּרוֹת הָאֵילָן בְּשִׁבְעִית?
הַפְּגִים: מִשִּׁזְרִיחוֹ, אוֹכֵל בָּהֶם פֶּתוֹ בַּשָּׂדֶה.
בְּחֵלוֹ, כּוֹנֵס לְתוֹךְ בֵּיתוֹ.
וְכֵן כִּיּוֹצֵא בָהֶם בַּשָּׂאֵר שְׁנֵי שָׁבוּעַ, חֵיב בַּמַּעֲשָׂרוֹת.

פרק ד: משנה ח – בוסר

הַבֹּסֵר: מִשֶּׁהֵבִיא מַיִם, אוֹכֵל בוּ פֶתוֹ בַּשָּׂדֶה.
הַבָּאִישׁ, כּוֹנֵס לְתוֹךְ בֵּיתוֹ.
וְכֵן כִּיּוֹצֵא בוּ בַשָּׂאֵר שְׁנֵי שָׁבוּעַ, חֵיב בַּמַּעֲשָׂרוֹת.

שביעית ד:ט – ה:ב

פרק ד: משנה ט – זיתים

זיתים: משיכניסו רביעית לסאה, פוצע ואוכל בשדה.
הכניסו חצי לג, כותש וסד בשדה.
הכניסו שלישי, כותש בשדה וכונס לתוך ביתו.
וכן פוצא בהם בשאר שני שבוע, חייבים במעשרות.
ושאר כל פרות האילן, כעונתן למעשרות, כן עונתן לשביעית.

פרק ד: משנה י – אין קוצצין

מאימתי אין קוצצין את האילן בשביעית?
בית שמאי אומרים: כל האילן משיוציא.
ובית הלל אומרים: החרובין משישלשלו, והגפנים משיגרעו,
והזיתים משינצו, ושאר כל אילן משיוציא.
וכל האילן, כיון שבא לעונת המעשרות, מתר לקצו.
כמה יהא בזית ולא יקצנו? רבע.
רבן שמעון בן גמליאל אומר: הכל לפי הזית.

פרק ה: משנה א – שנה אחרת

בנות שוח, שביעית שלהן שניה, שהן עושות לשלש שנים.
רבי יהודה אומר:
הפרסיות, שביעית שלהן מוצאי שביעית, שהן עושות לשתי שנים.
אמרו לו: לא אמרו אלא בנות שוח.

פרק ה: משנה ב – טומן

הטומן את הלוף בשביעית,
רבי מאיר אומר:
לא יפחת מסאתים, עד גבה שלשה טפחים, וטפח עפר על גביו.
וחכמים אומרים:
לא יפחת מארבעת קבים, עד גבה טפח, וטפח עפר על גביו;
וטומנו במקום דריסת אדם.

שביעית ה:ג – ה:ו

פרק ה: משנה ג – עליו

לוף שְׁעֵבְרָה עָלָיו שְׁבִיעִית,
רבי אליעזר אומר:
אם לקטו העניים את עליו, לקטו; ואם לאו, יַעֲשֶׂה חֶשְׁבוֹן עִם הָעֲנִיִּים.
רבי יהושע אומר:
אם לקטו העניים את עליו, לקטו; ואם לאו, אין לעניים עליו חשבון.

פרק ה: משנה ד – נכנס לשביעית

לוף של ערב שְׁבִיעִית שֶׁנִּכְנַס לְשְׁבִיעִית,
וְכֵן בְּצִלִּים הַקִּיצוֹנִים, וְכֵן פּוֹאֵה שֶׁל עֲדִית,
בית שמאי אומרים: עוֹקְרִין אוֹתוֹן בְּמֵאֲרוּפוֹת שֶׁל עֵץ.
ובית הלל אומרים: בְּקִרְדָּמוֹת שֶׁל מִתְּכוֹת.
וּמוֹדִים בְּפוֹאֵה שֶׁל צְלָעוֹת, שְׁעוֹקְרִין אוֹתָהּ בְּקִרְדָּמוֹת שֶׁל מִתְּכוֹת.

פרק ה: משנה ה – לוף במוצאי

מֵאִימָתַי מֵתָר אָדָם לָקַח לוֹף בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית?
רבי יהודה אומר: מִיָּד.
וחכמים אומרים: מִשִּׁירְבָּה הַחֲדָשׁ.

פרק ה: משנה ו – מכירה

אֵלוּ כָלִים שֶׁאֵין הָאֶמּוֹן רִשְׁאֵי לְמִכְרָם בְּשְׁבִיעִית:
מִחֲרָשָׁה וְכָל פְּלִיָּה, הָעוֹל, וְהַמְזוֹרָה, וְהַדָּקָר.
אֲבָל מוֹכֵר הוּא מְגַל יָד, וּמְגַל קֶצֶיר, וְעִגְלָה וְכָל פְּלִיָּה.
זֶה הַפֶּלֶל:
כָּל שֶׁמְלֹאכְתּוֹ מִיַּחַדָּת לַעֲבָרָה, אָסוּר.
לְאָסוּר וּלְהִתָּר, מֵתָר.

שביעית ה:ז – ו:א

פרק ה: משנה ז – כדים

הַיּוֹצֵר מוֹכֵר חֲמִשָּׁה כֶּדִי שָׁמֶן וְחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר כֶּדִי יַיִן,
שֶׁכֵּן דְּרָכּוֹ לְהַבִּיאַ מִן הַהֶפְקֵר.
וְאִם הֵבִיא יוֹתֵר מִכָּאן, מִתֵּר.
וּמוֹכֵר לְנִכְרֵי בְּאֶרֶץ, וּלְיִשְׂרָאֵל בְּחוּצָה לְאֶרֶץ.

פרק ה: משנה ח – פרה

בית שמאי אומרים: לא ימכר לו פרה חורשת בשביעית.
ובית הלל מתירין, מפני שהוא יכול לשחטה.
מוכר לו פרות אפלו בשעת הזרע,
ומשאיל לו סאתו אף על פי שהוא יודע שיש לו גרן,
ופורט לו מעות אף על פי שהוא יודע שיש לו פועלים.
וכלו בפרוש, אסורין.

פרק ה: משנה ט – אשה

משאלת אשה לחברתה החשודה על השביעית
נפה, וכברה, ורחים, ותנור;
אבל לא תבור ולא תטחון עמה.
אשת חבר משאלת לאשת עם הארץ נפה וכברה;
ובוררת וטוחנת ומרקדת עמה.
אבל משתטיל המים, לא תגע אצלה, שאין מחזיקין ידי עוברי עברה.
וכלן לא אמרו אלא מפני דרכי שלום.
ומחזיקין ידי נכרים בשביעית, אבל לא ידי ישראל.
ושואלין בשלומן, מפני דרכי שלום.

פרק ו: משנה א – ג' ארצות

שלש ארצות לשביעית:
(1) כל שהחזיקו עולי בבל - מארץ ישראל ועד כזיב, לא נאכל ולא נעבד.
(2) וכל שהחזיקו עולי מצרים - מכזיב ועד הנהר ועד אמנה,
נאכל, אבל לא נעבד.
(3) מן הנהר ומאמנה ולפנים, נאכל ונעבד.

שביעית ו:ב – ו:ה

פרק ו: משנה ב – תלוש

עוֹשִׂין בְּתֵלוֹשׁ בְּסוּרְיָא, אֲבָל לֹא בְּמַחְבֵּר:
דְּשִׁים, וְזוּרִין, וְדוֹרְכִין, וּמַעֲמָרִין;
אֲבָל לֹא קוֹצְרִין וְלֹא בּוֹצְרִין וְלֹא מוֹסְקִים.
כָּלֵל אָמַר **רַבִּי עֲקִיבָא**:
כָּל שְׁפִיזָא בּוֹ מֵתָר בְּאַרְעָא יִשְׂרָאֵל, עוֹשִׂין אוֹתוֹ בְּסוּרְיָא.

פרק ו: משנה ג – בצלים

בְּצֻלִים שְׂיָרְדוּ עֲלֵיהֶם גְּשָׁמִים וְצִמְחוּ,
אִם הָיוּ הָעֵלִין שְׁלֵהֶם שְׁחוּרִין, אֲסוּרִין.
הוֹרִיקוּ, הָרִי אֵלָיו מֵתָרִין.
רַבִּי חֲנִינָא בֶן אֲנָטִיגְנוֹס אָמַר: אִם יְכוּלִין לְהַתְּלֹשׁ בְּעֵלִין שְׁלֵהוּ, אֲסוּרִין.
וְכִנְגָד כֵּן מוֹצְאֵי שְׁבִיעִית, מֵתָרִין.

פרק ו: משנה ד – לקח לוף

מֵאִימְתֵי מֵתָר אָדָם לֶקַח יָרֵק בְּמוֹצְאֵי שְׁבִיעִית?
מְשִׁיעָשָׂה כִּיּוֹצָא בּוֹ.
עָשָׂה הַבְּכִיר, הַתֵּר הָאֶפֶיל.
רַבִּי הַתִּיר לֶקַח יָרֵק בְּמוֹצְאֵי שְׁבִיעִית מִיָּד.

פרק ו: משנה ה – לחוץ לארץ

אִין מוֹצְיָאִין שְׁמוֹן שְׂרָפָה וּפְרוֹת שְׁבִיעִית מִהָאָרֶץ לְחוּץ לָאָרֶץ.
אָמַר **רַבִּי שְׁמַעוֹן**: שְׁמַעְתִּי בְּפִרוֹשׁ,
שְׁמוֹצְיָאִין לְסוּרְיָא, וְאִין מוֹצְיָאִין לְחוּץ לָאָרֶץ.

שביעית ו:ו – ז:ג

פרק ו: משנה ו – מחוץ לארץ

אין מביאין תרומה מחוצה לארץ לארץ.
אמר רבי שמעון: שמעתי בפרוש,
שמביאין מסוריא ואין מביאין מחוצה לארץ.

פרק ז: משנה א – מאכל

כלל גדול אמרו בשביעית:
כל שהוא (1) מאכל אדם, (2) ומאכל בהמה, (3) וממין הצובעים,
ואינו מתקים בארץ,
יש לו שביעית ולדמיו שביעית; יש לו בעור ולדמיו בעור.
ואיזה?
זה עלה הלוף השוטה, ועלה הדנדנה, העלשין, והפרשין, והרגילה, ונץ
החלב.
ומאכל בהמה – החוחים והדרדרים.
וממין הצובעים – ספיחי אסטיס, וקוצה.
יש להם שביעית ולדמיהן שביעית; יש להם בעור ולדמיהן בעור.

פרק ז: משנה ב – מתקים בארץ

ועוד כלל אחר אמרו:
כל שאינו (1) מאכל אדם, (2) ומאכל בהמה, (3) וממין הצובעים,
ומתקים בארץ,
יש לו שביעית ולדמיו שביעית; אין לו בעור ואין לדמיו בעור.
אי זהו?
עקר הלוף השוטה, ועקר הדנדנה, והערקבניו, והחלבציו, והבכריה.
וממין הצובעים – הפואה והרקפא,
יש להם שביעית ולדמיהן שביעית; אין להם בעור ולא לדמיהן בעור.
רבי מאיר אומר: דמיהם מתבערין עד ראש השנה.
אמרו לו: להו אין בעור, קל וחמר לדמיהן!

פרק ז: משנה ג - סחורה

קלפי רמון והנץ שלו, קלפי אגוזים והגלעיניו,
יש להם שביעית ולדמיהן שביעית.
הצבע צובע לעצמו, ולא יצבע בשכר,
שאין עושין סחורה בפרות שביעית, ולא בבכורות, ולא בתרומות,
ולא בנבלות, ולא בטרפות, ולא בשקצים, ולא ברמשים.
ולא יהיה לוקח ירקות שדה ומוכר בשוק,
אבל הוא לוקט ובנו מוכר על ידו.
לקח לעצמו והותיר, מתר למכרו.

שביעית ז:ד – ז:ז

פרק ז: משנה ד – צדים

לִקַּח בְּכוֹר לְמִשְׁתֵּה בְּנוֹ אוֹ לְרֶגֶל, וְלֹא צָרִיךְ לוֹ, מִתֵּר לְמִכְרוֹ.
צָדֵי חִיָּה עוֹפוֹת וְדָגִים שֶׁנִּזְדָּמְנוּ לָהֶם מִיָּנִים טְמֵאִין, מִתְּרִים לְמִכְרוֹ.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף מִי שֶׁנִּתְמַנֶּה לוֹ לְפִי דְרָכוֹ,
לוֹקַח וּמוֹכֵר, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא תֵּהָא אֲמִנּוּתוֹ בְּכָךְ.
וְחֻכְמִים אוֹסְרִין.

פרק ז: משנה ה – לולבי

לוֹלְבֵי זְרָדִים וְהַחֲרוּבִין,
יֵשׁ לָהֶם שְׁבִיעִית וְלַדְּמִיָּהוּ שְׁבִיעִית; יֵשׁ לָהֶן בְּעוֹר וְלַדְּמִיָּהוּ בְּעוֹר.
לוֹלְבֵי הָאֵלֶּה, וְהַבְּטָנָה, וְהָאֶטְדִין,
יֵשׁ לָהֶם שְׁבִיעִית וְלַדְּמִיָּהוּ שְׁבִיעִית; אִין לָהֶם בְּעוֹר וְלֹא לַדְּמִיָּהוּ בְּעוֹר.
אֲבָל לְעֵלִין יֵשׁ בְּעוֹר, מִפְּנֵי שֶׁנוֹשְׂרִין מֵאֲבִיָּהוּ.

פרק ז: משנה ו – קטף

הַוֹרֵד, וְהַכֹּפֵר, וְהַקָּטֵף, וְהַלְטָם,
יֵשׁ לָהֶם שְׁבִיעִית וְלַדְּמִיָּהוּ שְׁבִיעִית.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִין לְקָטֵף שְׁבִיעִית, מִפְּנֵי שֶׁאִינוֹ פְּרִי.

פרק ז: משנה ז – חדש וישן

וְרַד חֹדֶשׁ שֶׁכִּבְּשׁוּ בְּשִׁמּוֹן יֵשׁוּ, יִלְקַט אֶת הַוֹרֵד.
וְיֵשׁוּ בְּחֹדֶשׁ, חֵיב בְּבְעוֹר.
חֲרוּבִין חֹדְשִׁים שֶׁכִּבְּשׁוּ בֵּינּוּ יֵשׁוּ, וְיִשְׁנִים בְּחֹדֶשׁ, חֵיבִין בְּבְעוֹר.
זֶה הַכֹּל:
כֹּל שֶׁהוּא בְּנוֹתֵן טַעַם, חֵיב לְבַעַר – מִין בְּשִׁאִינוֹ מִינוֹ.
וּמִין בְּמִינוֹ, כֹּל שֶׁהוּא.
שְׁבִיעִית אוֹסֶרֶת כֹּל שֶׁהוּא בְּמִיָּנָה; וְשֶׁלֹּא בְּמִיָּנָה, בְּנוֹתֵן טַעַם.

שביעית ח:א – ח:ד

פרק ח: משנה א – מלוגמא

כָּל גָּדוֹל אָמְרוּ בַשְּׁבִיעִית:
 כָּל הַמֵּיחָד לְמֹאכֵל אָדָם,
 אִין עוֹשִׁין מְמֹנוּ מְלוּגְמָא לְאָדָם, וְאִין צָרִיף לּוֹמַר לְבִהְמָה.
 וְכָל שְׂאִינוּ מֵיחָד לְמֹאכֵל אָדָם,
 עוֹשִׁין מְמֹנוּ מְלוּגְמָא לְאָדָם, אֲבָל לֹא לְבִהְמָה.
 וְכָל שְׂאִינוּ מֵיחָד לֹא לְמֹאכֵל אָדָם וְלֹא לְמֹאכֵל בְּהֵמָה:
 חָשַׁב עָלָיו לְמֹאכֵל אָדָם וְלְמֹאכֵל בְּהֵמָה,
 נוֹתֵן עָלָיו חֲמֵרֵי אָדָם וְחֲמֵרֵי בְּהֵמָה.
 חָשַׁב עָלָיו לְעֵצִים,
 הָרִי הוּא כְּעֵצִים.
 כְּגוֹן הַסִּיאָה וְהָאֵזוּב וְהַקּוֹרְנִית.

פרק ח: משנה ב – סיכה

שְׁבִיעִית, נִתְּנָה (1) לְאֹכִילָה, (2) וְלִשְׁתִּיָּה, (3) וְלִסִּיכָה,
 לְאָכֵל דָּבָר שְׁדָרְכּוֹ לְאָכֵל, וְלִסּוּף דָּבָר שְׁדָרְכּוֹ לְסּוּף.
 לֹא יִסּוּף יֵין וְחֲמֹץ, אֲבָל סָךְ הוּא אֶת הַשְּׁמֹן.
 וְכֵן בְּתֵרוּמָה וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנִי.
 קָל מֵהֶם שְׁבִיעִית, שְׁנִתְּנָה לְהַדְּלֶקֶת הַנֵּר.

פרק ח: משנה ג – מכירה

אִין מוֹכְרִין פְּרוֹת שְׁבִיעִית לֹא בְּמִדָּה, וְלֹא בְּמִשְׁקָל, וְלֹא בְּמִנְיָן;
 וְלֹא תַאנִּים בְּמִנְיָן, וְלֹא יָרֵק בְּמִשְׁקָל.
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵף לֹא אֲגָדוֹת.
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֶת שְׁדָרְכּוֹ לְאֲגַד בְּבֵית, אוֹגְדִין אוֹתוֹ בְּשׁוֹק,
 כְּגוֹן הַכֶּרֶשִׁין וְנֶץ הַחֶלֶב.

פרק ח: משנה ד – שכר ללקוט

הַאֹמֵר לַפּוֹעֵל: "הָא לָךְ אֶסֶר זֶה וּלְקַט לִי יֶרֶק הַיּוֹם", שְׂכָרוֹ מִתֵּר.
"לְקַט לִי בּוֹ יֶרֶק הַיּוֹם", שְׂכָרוֹ אֶסֶר.
לְקַח מִן הַנְּחֻתוֹם כֶּכֶר בְּפוּגְדִיוֹ,
"בְּשֹׂאֲלֶקֶט יֶרְקוֹת שְׂדֵה אַבִּיָא לָךְ", מִתֵּר.
לְקַח מִמֶּנּוּ סֶתֶם,
לֹא יִשְׁלַם לוֹ מִדְּמֵי שְׂבִיעִית, שְׂאִין פּוֹרְעִין חוֹב מִדְּמֵי שְׂבִיעִית.

שביעית ח:ה – ח:ח

פרק ח: משנה ה – ביר

אין נותנין לא לביר, ולא לבלן, ולא לספר, ולא לספן,
אבל נותן הוא לביר לשתות.
ולכלן הוא נותן מתנת חנם.

פרק ח: משנה ו – שינוי

תאנים של שביעית,
אין קוצין אותן במקצה, אבל קוצה אותם בחרבה.
אין דורכין ענבים בגת, אבל דורך הוא בערבה.
ואין עושין זיתים ביד ובקטב, אבל כותש הוא ומכניס לבודידה.
רבי שמעון אומר: אף טוחן הוא בבית הברד ומכניס לבודידה.

פרק ח: משנה ז – שמן תרומה

אין מבשלין ירק של שביעית בשמן של תרומה, שלא יביאנו לידי פסול.
רבי שמעון מתיר.
ואחרון אחרון נתפש בשביעית. והפרי עצמו אסור.

פרק ח: משנה ח – יאכל כנגדן

אין לוקחים עבדים, וקרקעות, ובהמה טמאה מדמי שביעית;
ואם לקח, יאכל כנגדן.
אין מביאין קני זבים, וקני זבות, וקני יולדות מדמי שביעית;
ואם הביא, יאכל כנגדן.
אין סכין פלים בשמן של שביעית;
ואם סך, יאכל כנגדו.

שביעית ח:ט – ט:א

פרק ח: משנה ט – עור

עור שֶׁסָכוּ בְּשֶׁמֶן שֶׁל שְׁבִיעִית,
רבי אליעזר אומר: יִדְלַק.
וחכמים אומרים: יֹאכַל כְּנֶגְדּוֹ.
אָמְרוּ לִפְנֵי **רבי עקיבא**:
אומר הִיא **רבי אליעזר**: עור שֶׁסָכוּ בְּשֶׁמֶן שֶׁל שְׁבִיעִית, יִדְלַק.
אמר להם: שִׁתְקוּ! לא אומר לָכֶם מִה שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אומר בו.

פרק ח: משנה י – פת כותים

ועוד אָמְרוּ לִפְנֵינוּ:
אומר הִיא **רבי אליעזר**: הָאוֹכֵל פֶּת כּוֹתִים כְּאוֹכֵל בֶּשֶׂר חֲזִיר.
אמר להם: שִׁתְקוּ! לא אומר לָכֶם מִה שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אומר בו.

פרק ח: משנה יא – מרחץ

מִרְחָץ שֶׁהִסְקָה בְּתֵבָה אוּ בְּקֶשׁ שֶׁל שְׁבִיעִית, מֵתֵר לְרִחָץ בָּהּ.
וְאִם מֵתַחֲשֵׁב הוּא, הֵרִי זֶה לֹא יִרְחָץ.

פרק ט: משנה א – ספיחין

הַפֶּגֶם, וְהִירְבוּזִין הַשּׁוֹטִים, וְהַחֲלָלוּגִית, כְּסָבֵר שְׁבֵהָרִים,
וְהַכֶּרֶפֶס שֶׁבְּנִהְרוֹת, וְהַגֶּרְגֵר שֶׁל אָפֶר,
פְּטוּרִין מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת, וְנִלְקָחִין מִכָּל אָדָם בְּשְׁבִיעִית,
שְׂאִין כִּיּוֹצֵא בָהֶם נִשְׁמֵר.
רבי יהודה אומר: סְפִיחֵי חֲרָדֵל מֵתֵרִין, שֶׁלֹּא נִחְשְׂדוּ עֲלֵיהֶן עוֹבְרֵי עֲבֵרָה.
רבי שמעון אומר: כָּל הַסְּפִיחִין מֵתֵרִין,
חוּץ מִסְּפִיחֵי כְרוֹב, שְׂאִין כִּיּוֹצֵא בָהֶם בִּירְקוֹת שְׂדֵה.
וחכמים אומרים: כָּל הַסְּפִיחִין אֲסוּרִין.

שביעית ט:ב – ט:ה

פרק ט: משנה ב

שְׁלֹשׁ אַרְצוֹת לְבַעוֹר: (1) יְהוּדָה, (2) וְעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, (3) וְהַגְּלִיל;
 וְשְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ אַרְצוֹת לְכָל אַחַת וְאַחַת:
 גְּלִיל הָעֲלִיּוֹן, וְגְלִיל הַתְּחִתּוֹן, וְהָעֵמֶק.
 מִכֶּפֶר חֲנַנְיָה וּלְמַעֲלֹן, כָּל שְׂאִינֹו מִגְּדַל שְׁקִמְיֹו: גְּלִיל הָעֲלִיּוֹן;
 וּמִכֶּפֶר חֲנַנְיָה וּלְמַטָּן, כָּל שֶׁהוּא מִגְּדַל שְׁקִמְיֹו: גְּלִיל הַתְּחִתּוֹן;
 וְתַחֲוֹם טְבֵרְיָא: הָעֵמֶק.
 וּבִיהוּדָה: הָהָר, וְהַשְּׂפֵלָה, וְהָעֵמֶק.
 וְשִׂפְלַת לֹוד כְּשִׂפְלַת הַדְּרוֹם, וְהָהָר שְׁלֵה כְּהָר הַמְּלֻךְ.
 מִבֵּית חוֹרוֹן וְעַד הַיָּם מְדִינָה אַחַת.

פרק ט: משנה ג

וּלְמָה אָמְרוּ שְׁלֹשׁ אַרְצוֹת?
 שִׁיְהִיֹו אוֹכְלִין בְּכָל אַחַת וְאַחַת עַד שִׁיִּכְלֶה הָאֲחֵרוֹן שְׁבָה.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: לֹא אָמְרוּ שְׁלֹשׁ אַרְצוֹת אֶלָּא בִּיהוּדָה,
 וְשֶׁאֵר כָּל הָאֲרָצוֹת כְּהָר הַמְּלֻךְ.
 וְכָל הָאֲרָצוֹת כְּאַחַת לְזִיתִים וּלְתַמָּרִים.

פרק ט: משנה ד

אוֹכְלִין עַל הַמִּפְקָר, אֲבָל לֹא עַל הַשְּׂמוֹר.
רַבִּי יוֹסִי מַתִּיר אֶף עַל הַשְּׂמוֹר.
 אוֹכְלִין עַל הַטְּפִיחִין וְעַל הַדּוּפְרָא, אֲבָל לֹא עַל הַסְּתוֹנִיּוֹת.
רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר, כָּל זְמַן שֶׁבִּכְרוּ עַד שֶׁלֹא יִכְלֶה הַקִּיץ.

פרק ט: משנה ה

הַכּוֹבֵשׁ שְׁלֵשָׁה כְּבָשִׁים בְּחֻבַּת אַחַת,
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אוֹכְלִין עַל הָרֵאשׁוֹן.
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אֶף עַל הָאֲחֵרוֹן.
רַבִּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל שֶׁכְּלָה מִינֹו מִן הַשְּׂדֵה, יִבְעַר מִינֹו מִן הַחֻבַּת;
 וְהִלְכָה כְּדַבְּרִיו.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כָּל יָרֵק אַחַד לְבַעוֹר.
 אוֹכְלִין בְּרִגְלֵהָ עַד שִׁיִּכְלוּ סַגְרֵיּוֹת מִבְּקַעַת בֵּית נְטוּפָה.

שביעית טו – ט:ט

פרק ט: משנה ו – מלקט עד

המלקט עשבים לחים: עד שייבש המתוק.
והמגבב ביבש: עד שתירד רביעה שניה.
עלי קנים ועלי גפנים: עד שישרו מאביהן.
והמגבב ביבש: עד שתירד רביעה שניה.
רבי עקיבא אומר: בכלן עד שתירד רביעה שניה.

פרק ט: משנה ז – רביעה שניה

כיוצא בו,
המשכיר בית לחברו עד הגשמים: עד שתירד רביעה שניה.
המדר הנאה מחברו עד הגשמים: עד שתירד רביעה שניה.
עד אימתי עניים נכנסים לפרדסות?
עד שתירד רביעה שניה.
מאימתי נהנין ושורפין בתבן ובקש של שביעית?
משתירד רביעה שניה.

פרק ט: משנה ח – ביעור

מי שהיו לו פרות שביעית והגיע שעת הבעור,
מחלק מזון שלש סעדות לכל אחד ואחד.
ועניים אוכלין אחר הבעור, אבל לא עשירים, **רבי יהודה**.
רבי יוסי אומר: אחד עניים ואחד עשירים אוכלין אחר הבעור.

פרק ט: משנה ט – ירושה

מי שהיו לו פרות שביעית שנפלו לו בירשה, או שנתנו לו במתנה,
רבי אליעזר אומר: ינתנו לאוכליהן.
וחכמים אומרים: אין החוטא נשכר,
אלא ימכרו לאוכליהן, ודמיהם יתחלקו לכל אדם.
האוכל מעסת שביעית עד שלא הורמה חלתה, חיב מיתה.

שביעית יא – יד

פרק י: משנה א – משמט

שְׁבִיעִית מְשֻׁמֶטת אֶת הַמְלוֹה, בְּשֵׁטַר וְשֵׁלֵא בְשֵׁטַר.
הַקֶּפֶת הַחֲנוּת אֵינָה מְשֻׁמֶטת;
וְאִם עָשָׂה מְלוֹה, הֵרִי זֶה מְשֻׁמֶט.
רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: הָרֵאשׁוֹן הָרֵאשׁוֹן מְשֻׁמֶט.
שֶׁכֶר שְׂכִיר אֵינוֹ מְשֻׁמֶט;
וְאִם עָשָׂא מְלוֹה, הֵרִי זֶה מְשֻׁמֶט.
רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: כָּל מְלֹאכָה שְׁפוּסָקֶת בְּשִׁבְעִית, מְשֻׁמֶטת;
וְשֵׁאֵינָה פּוּסָקֶת בְּשִׁבְעִית, אֵינָה מְשֻׁמֶטת.

פרק י: משנה ב – פרה

הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפָּרָה וְחִלְקָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה,
אִם הָיָה הַחֲדָשׁ מֵעֶבֶר, מְשֻׁמֶט; וְאִם לָאוּ, אֵינוֹ מְשֻׁמֶט.
(1) הָאוֹנֵס, (2) וְהַמְּפֹתָה, (3) וְהַמּוֹצִיא שֵׁם רָע, (4) וְכֹל מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין,
אֵין מְשֻׁמֶטִין.
(5) הַמְלוֹה עַל הַמְשָׁכּוֹן, (6) וְהַמּוֹסֵר שְׁטָרוֹתָיו לְבֵית דִּין, אֵינוֹ מְשֻׁמֶטִין.

פרק י: משנה ג – פרוזבול

(7) פְּרוֹזְבוּל אֵינוֹ מְשֻׁמֶט.
זֶה אֶחָד מִן הַדְּבָרִים שֶׁהַתְּקִין הִלֵּל הַזִּקּוֹן,
כְּשֶׁרָאָה שְׁנִמְנָעוּ הָעַם מִלְּהַלּוֹת זֶה אֶת זֶה וְעוֹבְרִין עַל מֵה שְׁכָתוּב בַּתּוֹרָה:
(דְּבָרִים טו) "הַשֹּׁמֵר לֶךְ פֶּן יִהְיֶה דְבַר עִם לְבַבְךָ בְּלִיעַל וְגו'",
הַתְּקִין הִלֵּל לְפְרוֹזְבוּל.

פרק י: משנה ד – לשון הפרוזבול

זֶהוּ גּוּפוֹ שֶׁל פְּרוֹזְבוּל:
"מוֹסֵר אֲנִי לָכֶם אִישׁ פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי הַדִּינִים שֶׁבְּמָקוֹם פְּלוֹנִי,
שְׁכָל חוֹב שֵׁישׁ לִי, שְׁאֶגְבְּנוּ כָּל זְמַן שְׁאֶרְצָה."
וְהַדִּינִים חוֹתְמִין לְמַטָּה, אוֹ הַעֲדִים.

שביעית י"ה – י"ח

פרק י': משנה ה – מקדם

פרוזבול המקדם, כָּשֶׁר; והמאָחַר, פְּסוּל.
שְׁטָרֵי חוּב הַמְקֻדָּמִים, פְּסוּלִים; והמאָחַרִים, כְּשָׁרִים.
אֶחָד לֹוּה מְחַמְשָׁה, כּוֹתֵב פְּרוּזְבוּל לְכָל אֶחָד וְאֶחָד.
חֻמְשָׁה לְוִין מְאֻחָד, אִינוּ כּוֹתֵב אֶלָּא פְּרוּזְבוּל אֶחָד לְכָל־ם.

פרק י': משנה ו – קרקע

אִין כּוֹתְבִין פְּרוּזְבוּל אֶלָּא עַל הַקְּרָקַע.
אִם אִין לוֹ, מְזַכֶּה הוּא בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ כָּל שְׁהוּא.
הִיתָה לוֹ שְׂדֵה מְמֻשְׁכֶּנֶת בְּעִיר, כּוֹתְבִין עָלֶיהָ פְּרוּזְבוּל.
רַבִּי חֲצַפְיָת אָמַר:
כּוֹתְבִין לְאִישׁ עַל נְכָסֵי אִשְׁתּוֹ, וְלִיתּוּמִים עַל נְכָסֵי אֶפּוֹטְרוֹפִין.

פרק י': משנה ז – כורת

כְּוֹרֵת דְּבוּרִים,
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: הָרִי הִיא כְּקָרְקַע, וְכוֹתְבִין עָלֶיהָ פְּרוּזְבוּל,
וְאִינָהּ מְקַבֶּלֶת טְמֵאָה בְּמִקְוָמָה, וְהַרְוּדָה מְמֻנָּה בְּשַׁבַּת חֵיב.
וְחַכְמִים אָמְרִים: אִינָה כְּקָרְקַע, וְאִין כּוֹתְבִין עָלֶיהָ פְּרוּזְבוּל,
וּמְקַבֶּלֶת טְמֵאָה בְּמִקְוָמָה, וְהַרְוּדָה מְמֻנָּה בְּשַׁבַּת פְּטוּר.

פרק י': משנה ח – משמט אני

הַמְחַזֵּיר חוּב בְּשִׁבְעֵית, יֹאמֵר לוֹ: "מְשַׁמֵּט אֲנִי".
אָמַר לוֹ: "אֵף עַל פִּי כּוֹ", יִקְבֵּל מְמֻנּוֹ,
שְׁנֵאמַר: (דְּבָרִים טו) וְזֶה דְּבַר הַשְּׁמֵטָה.
כִּיּוֹצֵא בּוֹ, רוֹצֵחַ שְׁגָלָה לְעִיר מְקַלֵּט וְרָצוּ אֲנָשֵׁי הָעִיר לְכַבְּדוֹ,
יֹאמֵר לָהֶם: "רוֹצֵחַ אֲנִי".
אָמְרוּ לוֹ: "אֵף עַל פִּי כּוֹ", יִקְבֵּל מֵהֶם,
שְׁנֵאמַר: (שֵׁם יט) וְזֶה דְּבַר הַרוֹצֵחַ.

שביעית י"ט – תרומות א:ג

פרק י: משנה ט – רוח חכמים

- (1) המְחֻזֵר חֹב בַּשְּׁבִיעִית, רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה מִמֶּנּוּ.
- (2) הַלֹּה מִן הַגֵּר שֶׁנִּתְגַּיְרוּ בְּנָיו עִמוֹ, לֹא יִחְזֵר לְבְנָיו. וְאִם הֶחְזִיר, רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה מִמֶּנּוּ.
- (3) כָּל הַמְּטַלְטֵלִין נִקְנִין בְּמִשְׁיָכָה. וְכָל הַמְּקַיִם אֶת דְּבָרוֹ, רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה מִמֶּנּוּ.

מסכת תרומות – פרק א: משנה א – חמשה

- חֲמִשָּׁה לֹא יִתְרָמוּ; וְאִם תִּרְמוּ, אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה:
(1) הַחֶרֶשׁ, (2) וְהַשּׁוֹטָה, (3) וְהַקָּטָן, (4) וְהַתּוֹרֵם אֶת שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ,
(5) נִכְרֵי שְׁתָּרֵם אֶת שֵׁל יִשְׂרָאֵל, אֶפְלוּ בְּרִשׁוֹת,
אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה.

פרק א: משנה ב – חרש

- חֶרֶשׁ הַמְּדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ, לֹא יִתְרָם;
וְאִם תִּרָם, תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה.
"חֶרֶשׁ" שֶׁדִּבְרוּ בוֹ חֲכָמִים בְּכָל מְקוֹם, שְׂאִינוֹ לֹא שׁוֹמֵעַ וְלֹא מְדַבֵּר.

פרק א: משנה ג – קטן

- קָטָן שֶׁלֹא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת,
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם עַד שֶׁלֹא בָּא לְעוֹנֵת נְדָרִים, אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה.
וּמִשְׁבָּא לְעוֹנֵת נְדָרִים, תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה.